

Sat Sulat Ud Pablo Utdat iColosas

Sat Luglugin Ditu'n Sulat

¹⁻² Kan dikayu un tagun Apudyus sinat Colosas un matalgodana susunud mi kan Kristu:

Sakon si Pablo un apostoles ud Jesu Kristu gaputa siya'd nakom Apudyus kan bulun ku si sunud taku'n Timoteo un mansulat kan dikayu.

Iluwaluk ta si Apudyus un Ama taku kaasiyan dikayu kan ipooy na un kapkapiya kayu.

Illuwaluwan Pablo Dat Manuttuwa't Din Colosas

³ Kanayuna manyaman kami kan Apudyus un Aman Apu Jesu Kristu nu iluwaluwan mi dikayu.

⁴ Manyaman kami maipagapu't dat nadamag mi un maipanggop sit manuttuwaan yu kan Jesu Kristu kan mampipiya yu utdan losana tagun Apudyus.

⁵ Manuttuwa kan mampipinniya kayu gapu't dit nanam-on yu un maipooy kan dikayu un naisagana utdin langit. Dingngol yu dit maipanggop situwa nanam-on yu utdit damu'n nangngolan yu utdit katuttuwaan, un siya tun Nabalu'n Damag.

⁶ Satuwa Nabalu'n Damag un naitudtudu kan dikayu, madama payon un maiwalwalagawag situn lubung. Ot maila dit bunga na utdan mantatagun dan makagngol, padan dit nakwa kan dikayu manipud sit nangngolan yu kan nakaawatan yu utdit katuttuwaana maipanggop sit kaasin Apudyus.

⁷ Naadal_u yu tuwa maipanggop kan Apudyus kan Epafras un siya'd potpotgon mi un katalibasuwon. Napasnok un manselselbi kan Kristu ot siya'd um-moy kan dikayu un nangisikad kan dikami.

⁸ Siya'd nangibaga kan dikami utdit maipanggop sidit mampipiya yu un intod Ispiritu Santu kan dikayu.

⁹ Kadon, manipud sit nangngolan mi utdit maipanggop kan dikayu, kankanayunona iluwaluwan mi dikayu. Kanayuna kodawon mi kan Apudyus ta itdan dikayu kan Ispiritu si losana laing kan man-aawat dalapnu matigammuwan yu un kustu dan losana piyaona.

¹⁰ Kadon mabalin yu ud matagu un maibagay si osa'n naiyossaan kan Apu Jesus kan gassosoom kayu kan siya. Koon yu dan losana nabal_u un makwa kan umadu nat tigammu yu maipanggop kan Apudyus.

¹¹ Ilulluwal_u mi ta mapabilog kayu utdit nakaskasdaawa pannakabalin Apudyus dalapnu nalagsak kayu kampaya mangiyattom kan mangan-anus sidan singngadan na mana mapasamak.

¹² Manyaman kayu kan Apudyus un Ama ta initdan dikayu si kalintogana maitdan sidan itdona utdan taguna un awad sin mangiyapuwana un napadda.

¹³ Tinagu ditaku utdit pannakabalin Satanas ot inyalis ditaku't dit mangiyapuwan dit potpotgon Apudyus un Anak na

¹⁴ un siya'd nanubbut kan ditaku dalapnu mawayawayaan taku un piyaona'n ugudon napakawan dat basul_u taku.

Sat Katatagun Kristu Kan Sat Talibasuna

¹⁵ Si Kristu ud kustu'n mangil-an kan Apudyus un adi maila. Ininggawon sit daan payyan napaloswa tun lubung ot siya'd kangattuwan sidan losana napaloswa.

¹⁶ Ta siya'd pinampaloswan Apudyus sidan losana awad sidin langit kan situn pita, maila man onnu adi maila, pada na pay sidan losana ispiritu un awad pannakabalin kan tulay un mangiyapu. Pinaloswa na datu un losan si maidayawana.

¹⁷ Ininggawon si Kristu utdit daan payyana napaloswa datun losana banag ot maipagapu kan siya gasissiya din ulnus dan losana napaloswa.

¹⁸ Siya'd pannakaulu taku'n manuttuwa ta ditaku dit pannakalong-ag na. Siya'd manligwatan di mataguwan ta siya'd ummuna un pinaungal Apudyus un natoy dalapnu siya ud kangattuwan sidan lossalossan.

¹⁹ Ta nas-om si Apudyus un sadat losana kabalalin kan kinaapudyus na inggaw sit Anak na.

²⁰ Ot ingkoddong Apudyus un ikapiya kan siya dadit losana paloswa utdin langit kan uttun pita. Ot maipagapu't dit dalan Jesus un nan-ayus sit natoyana't dit kulus, naikapiya dat losana paloswa kan Apudyus.

²¹ Ot dikayu, naisina kayu kan Apudyus sidit kaykaysan. Binusul yu si Apudyus maipagapu't dat nadadaga somsomok yu kan kingwa yu.

²² Yoong sinsatunon ingkapiya na dikayu kan siya maipagapu't dit natoyan dit Anak na dalapnu nasantuwan kan nadalus kayu kan maid mabalawan yu nu maidatag kayu't din atubang na.

²³ Yoong masapula itultuluy yu ud manuttuwa ot adi kayu'n talon manduwaduwa, masapula napiddot nat pammati yu un adi kayu maligligad sinat namnama yu un nangun-ud yu utdit nagngol yu dit Nabalun Damag. Satu un Nabalun Damag, siya payon dit naitudtudu utdat losana tagu't tun lubung ot siya pay ud itudtuduk situn manselbiyak kan Kristu.

Sat Nanselbiyan Pablo Utdat Losana Manuttuwa

²⁴ Sinsatun, manlagsakak sidatu'n adu un mam-paligatak gaputa mampooy da un mampiyaan yu. Ta sadatu un ligat maidoga utdit ligat un sinagapal Kristu un mampooya mampiyaan dan losana manuttuwa un pannakalong-ag na.

²⁵ Pinambalinak kan Apudyus un manselbelbi utdan losana manuttuwa. Indutuk na tuwa talibusu kan sakon un umoy mangipatigammu un kustu utdit ugud un mampooy si mangkapiyaan yu un bokona Judio.

²⁶ Sadi un ugud na, nailimod si piga'n lonap yoong naipatigammuwon situn satun sidan tagu na.

²⁷ Nakom Apudyus un ipatigammu utdan tagu na dit amoda kinakaskasdaaw kan kinabalbalun dit nailimod kan dikayu'n bokona Judio un: ing-gaw si Kristu kan dikayu ot awad namnama yu un mailak-am sit nakaskasdaawa kinangatu na.

²⁸ Sat maipanggop kan Jesu Kristu dit itudtudu mi utdan losana tagu. Usalon mi dit losana laing mi un mamagbaga kan mangisulu kan dida dalapnu idatag mi din kada osa'n tagu utdin

atubang Apudyus un maid mangkulangana utdit maiyossaanana kan Jesu Kristu.

²⁹ Siya'd gapuna un ibados ku tun long-ag ku un mangwa't datu'n kook un usalok dit losana bilog kan pannakabalin un itdon Kristu kan sakon.

2

¹ Piyaoka matigammuwan yu nu kumaan man-iibados ku uttun long-ag ku un mangwa't dan mangkapiyaan yu kan padana pay sidadin losana manuttuwa't din Laodicea kan sadadi'n losana adi payyan nakaila kan sakon.

² Ta piyaok un mapabos-ol nat angos yu kan man-os-ossaan kayu maipagapu't mampipinniyaan yu dalapnu talona maid manduwaduwaan yu nu adi talona maawatan yu dit maipanggop sit inlimod Apudyus sidit, un maid sabali nu adi si Kristu.

³ Si Kristu ullawa'd mangdasan sidan losana kinasilib kan makatigammuwan sit maipanggop kan Apudyus.

⁴ Ibagak kan dikayu datu dalapnu maid makaallilaw kan dikayu utdan makapaawis un bagbagan maid katuttuwaana.

⁵ Ta ulay nu maidak kan dikayu talona sosomkok dikayu. Ot matalokak un nakatigammu un natimpuyug kayu kan nabakod nat pammati yu kan Jesu Kristu.

Sat Mataguwan Maipagapu't Maiyossaanan Kan Kristu

⁶ Kadon ta inawat yuwon si Jesu Kristu un Apu yu, masapula matagu kayuwon un maisayun sit mantatagun di osa'n naidagamung kan siya.

⁷ Lumamut kayuwon kan siya ot itultuluy yu un dumakol sidit mataguwan yu kan siya. Pabakodon yu nat pammati yu un kama't dit naisulu kan dikayu kan kankanayun kayu un manyaman kan Apudyus.

⁸ Man-alimban kayu ta adi kayu maawisa mangunud sidan tudtudun kama nu nabalbalu yoong maid selbi da kan makaallilaw. Sadatu un tudtudu, natawid ullawa utdat ginnapuwan taku kan intudtudun dat nadadaga ispiritu un mangiyapu uttun lubung un bokona naibasal sit tudtudun Kristu.*

⁹ Nambalina tagu si Kristu yoong iniinggaw dit losana kinaapudyus kan siya.

¹⁰ Ot maipagapu't dit naiyossaanan yu kan Kristu un siya'd kangattuwana Apu utdan losana maapu kan awad si tulay, annat kan dikayuwon dat lossalossana masapul yu un matagu.

¹¹ Maipagapu't dit naiyossaanan yu kan siya, natulgiyan kayu yoong bokona padan dit mantutulgin di tagu ta si Kristu dit nangwa un kinaanna dit pannakabalin dit nadadaga kinatatagu yu.

¹² Ot utdit nabunyag kayu, kama nu naipanlobon kayu kan Kristu kan kama nu naipan-ungal kayu kan siya gaputa manuttuwa kayu utdit pannakabalin Apudyus un namaungal kan Kristu utdit natoyana.

¹³ Utdit, naibilang kayu un natoy sidin man-iilan Apudyus gapu't dat basul yu kan gapu't dit adiyu umunudan sit lintoga maipanggop si tulgi. Yoong sinsatunon, naitdan kayu si bagu'n mataguwan un kama nu naipan-ungal kayu kan

---

* 2:8 Galacia 4:9.

Kristu. Pinakawanon Apudyus dat losana basul taku.

¹⁴ Kinaan naon dat listaan dat losana basul taku padana pay sidat linlintog un mangipaila utdan nakabasulan taku. Inamin na un kinaan datu un inlansana dida utdit kulus Jesus.

¹⁵ Maipagapu pay sit natoyan Jesus sit kulus, inabak Apudyus dat nadadaga ispiritun awad si tulay kan pannakabalin ot impabuya na utdan losan un inabak na dida.

¹⁶ Siya'd gapuna un adiyu donglon dan tagu'n mandillaw kan dikayu gapu't dit adiyu manutuwaan sidan linlintog da maipanggop si makan, mainum, Piyesta, Piyestan di Saal Bulan onnu Alalgaw un Iillongan.

¹⁷ Ta sadatuwa linlintog sidit, kama't angngingiw an ullawan dit dumatong. Ot sat kustu un dummatong, si Kristu un siyaon tuttuwaon taku.

¹⁸ Isunga adiyu ipalubus un matalak yu nat gun-guna yu maipagapu'l lawa utdan tagu'n mangibagbaga un masapula padaon yu dida un manag-agin pakumbaba kan mandayaw sidan anghel ta kabawon da un awad naipaila kan dida. Mamaspasikat ullawa danata tagu un maid gapugapuna gaputa bokona naapudyusan dit mansosomsomok da.

¹⁹ Sadatu un tagu, inggongda daon un maiyossaan kan Kristu un pannakaulu taku'n manutuwa. Si Kristu ud mampaos-ossaan kan ditaku un long-ag na kan siya'd mangtod sidan kasapulan taku dalapnu dumakol taku uttun naispirituwan un mataguwan taku un kama't din piyaon

Apudyus un mampapadakoḷ kan ditaku.†

Naipangkatoy Kan Naipantagu Dat Manuttuwa Kan Kristu

²⁰ Sinsadin ta naipangkatoy kayu kan Kristu utdit natoyana nawayaan kayuwon sin mangiyapuwan dan nadadaga ispiritun mangiyapu uttun lubung. Yoong apay un mantattagu kayu payyana kama't dan tagu uttun lubung?

²¹ Nu kanan da un “Adim aggomon nat,” onnu “Adim kanon nat,” onnu “Adim sikdunon di,” tutuwaon yu.

²² Sadatu un bilbilin, maipanggop da ullawa utdan banag un naidon selbi da nu maabus dit kausalan da. Kingwan di tagu ullawa datu un bilbilin kan tududu.

²³ Ot kama nu nabaḷu datuwa bilbilin gaputa sadat mangunud masapula ipapati dan dit mandayaw, man-ag-agin pakumbaba da kan paligaton da dat long-ag da pay lawan. Yoong maid selbin datuwa bilbilin ta adi da mit matupod dan tagu un mangwa utdan nadadaga pipiyaon di long-ag koon.

3

¹ Sinsadin mampay ta naipan-ungal kayuwon kan Kristu utdit ummungalana, sosomkon yuwon dan mampiyaan yu un awad sin langit un siya'd kawadan Jesus un mantutupak sidit kapon madiwanan Apudyus.

² Sosomkon yu dan awad sin langit un bokonona sadan awad situn lubung.

---

† 2:19 Ilan yu utdin Efeso 4:16.

³ Ta kama nu natoy kayuwon nu maipanggop sit dadaana kinatatagu yu ot sat gattoka mataguwan yu naidulin kan Apudyus maipagapu't dit naiyos-saanan yu kan Kristu.

⁴ Ot nu mampaila si Jesu Kristu un siya'd gattoka mataguwan yu, maibu_lun kayu kan siya kan maid-agamung kayu pay kan siya un maidaydayaw.

Sat Dadaan Kan Bagu Un Mataguwan

⁵ Sinsadin, masapula adsan yuwon dan nain-lubungana gabbabasul_l un koko-on un padan dan bokona man-asawa yoong koon da dan koko-on di man-asawa, sadan naisawa somsomok kan angwat, manggagatol_l un kagigikna kan losana nadadaga pipiyaon tun long-ag koon. Adi kayu man-agum ta sat kinaagum osa un kalasin di mandadayaw si sinan-apudyus.

⁶ Maigapu utdatu un koko-on, maidos-a_l dit sul_{ag} Apudyus sidan tagu'n adi tumuttuwa kan siya.*

⁷ Kama't tu dit nantatagu yu utdit daan yu un manuttuwa.

⁸ Yoong sinsatunon masapula adi kayuwon mansussul_{ag} kan nal_{asu}'n makaungot. Adi kayuwon manomsomok si mayam-anan di pada yu un tagu. Adi kayuwon manlikud kan mambagbaga utdan naalas un ugud.

⁹ Adi kayuwon mantitinnuli ta inabus yuwon inwalin dit dadaana kinatatagu yu kan sadadit lawenga ugali yu.

¹⁰ Ot insukat yu dit bagu'n kinatatagu. Satu un bagu'n kinatatagu yu mapabpabagu dal_{apnu}

---

* **3:6** Efeso 5:6.

maipada kan Apudyus un namaloswa kan dalapnu gattoka matigammuwan yu siyana.

¹¹ Ot gaputa pinabagu dikayu kan Apudyus maidon Judio onnu bokona Judio, natulgiyan onnu bokona natulgiyan, naadalan onnu bokona naadalan, puyung onnu bokona puyung ta si Kristu ullawa'd nangatu un abus kan iingaw sidan losana mantalgod kan siya.

¹² Pinili dikayu kan Apudyus un mambalina nadalusa tagu na kan pipiyaona siya'd gapuna un masapula nakaasi kayu't dan udum. Nabalud koon yu kan dida, napakumbaba, naamma kan naanus kayu okyan.

¹³ Man-iinnanus kayu kan nu awad mamabasulan di osa kan dikayu masapula mamakawan kayu un padan dit namapakawan Apu Jesus kan dikayu.

¹⁴ Ot masapula utupan yu datu un losan si pininya ta siya'd gattoka mamukol kan dikayu un man-ossaan.

¹⁵ Masapula sat kinakapkapiya un manligwat kan Kristu nat mangitulay kan dikayu ta pinili dikayu kan Apudyus un maidagamung sidit long-ag Kristu dalapnu mapadas yu tuwa kinakapkapiya. Ot adiyu liuwana manyaman kan Apudyus.

¹⁶ Masapula talona iyaangos yu dat intudtudun Kristu. Mansisinnulu kan mambibinnagbaga kayu un usalon yu din losana laing yu. Mangkanta kayu utdan kanta un naala utdin Salmo, sadan himno kan uduma kanta un maipanggop kan Apudyus. Mangkanta kayu un siyayaman kan Apudyus.

¹⁷ Ot singngadan na man un ibaga onnu koon yu, koon yu dida'n losan un mas-oman kan maid-ayawan Kristu. Manyaman kayu un kanayun kan Apudyus un ipada~~lan~~an yu kan siya.

Sat Lobbonga Koon Di Pamilya

¹⁸ Dikayu un aassawa un babai, paitulayan kayu't dan aassawa yu ta siya'd lobbonga koon di osa'n manuttuwa kan Jesus.

¹⁹ Ot dikayu un aassawa un lalaki, amo piyaon yu dan asawa yu ot adiyu uyuuyungan dida.

²⁰ Dikayu un aabeng, tuttuwaon yu dan losana ibagan dat malong-ag yu ta siya'd mas-oman Apu Jesus.

²¹ Dikayu un mamallong-ag, adiyu paungoton dan aabeng yu dalapnu adi da madismaya.

²² Dikayu un baba-unon, tuttuwaon yu dan apu yu utdan losana ibilin da. Bokona lawan tuttuwaon yu dida utdit mangi-il-an da dalapnu mas-oman dikayu, nu adi tuttuwaon yu dida un sipupusu kan maipagapu't mandayawan yu kan Apu Jesus.

²³ Singngadan na mana talibasuwon yu, ipapan-gog yu un koon un kama nu maipooy kan Apu Jesus un bokona maipooy si tagu.

²⁴ Ta doda'n tigammu yuwon un gun-gunaan dikayu kan Apu Jesus sidit insapatana un itdona utdan taguna. Ta si Jesu Kristu dit kustu un Apu un manselbiyan yu.

²⁵ Singngadan na mana laweng si koko-on ma-subadan payon si kustu'n dusana ta maid idumduman Apudyus nu mangukum.

4

¹ Dikayu un awad si baba-unon masapula koon yu dit nalintog kan itdon yu dan lumbonga maitod kan dida. Somsomkon yu un awad pay Apu yu utdin langit.

Uduma Bilin

² Adi kayu lumipsuta manluwalu. Masapula ammaan yu un somsomkon dat ibaga yu nu manluwalu kayu kan manyaman kayu kan Apudyus.

³ Iluwaluwan yu pay dikami dalapnu itdan dikami kan Apudyus si nabalun gundawaya mangiwalagawag sidit damaga nailimod sit aw-awe un siya dit maipanggop kan Jesu Kristu. Siya'd gapun ditu'n mababalludak dit nangiwalagawagak situwa damag.

⁴ Ot iluwalu yu pay ta mailawlawag ku okyan tuwa maipanggop kan Jesus un siya'd lobbong ku un koon.

⁵ Ammaan yu dan kokkoon yu utdan adi payyan manuttuwa. Usalon yu nat losana gundaway yu un mangibaga kan dida't din maipanggop kan Jesus.

⁶ Naanus kan gassosoom okyan nat mambabagbaga yu kad tigammu yu nu inon nat mansusungbat yu utdan tagu'n man-im-imus.

Maudi Un Bagbaga

⁷ Si Tikico ud mangipatigammu kan dikayu utdan losana damag maipanggop kan sakon. Siya ud osa un pipiyaoka sunud taku kan matalgodan un bulun mi un manselselbi kan Apu Jesu Kristu.

8 Ibaun ku kan dikayu dalapnu ibaga na kan dikayu nu in-inon mi un losan situ kan dalapnu mapabos-ol danat angos yu.

9 Maibu^lun kan siya si Onesimo un matalgodan un bu^lun mi un manselselbi kan pipiyaoka sunud taku kan kailiyan yu. Dida ud mangipadamag sidan losana mapaspasamak situ.

10 Mampakumusta kan dikayu si Aristarco un bu^lun ku un mababalud. Padana pay kan Marcos un kapingsan Bernabe. Naawat yuwon dit bilin un maipanggop kan Marcos. Ot nu umoy, palnokon yu.

11 Kumusta kayu pay kanu un kanan ud Jesus un mangngadan Justo. Siyadatu'l lawa un tulu utdan Judio un manuttuwa dan sumalsalak kan sakon sidit man-iwalagawagak sidit maipanggop sit mangiyapuwan Apudyus ot dida'd manliwliwa kan sakon.

12 Kumusta kayu pay un kanan ud Epafras un kailiyan yu. Osa pay un manselselbi kan Jesu Kristu ot kankanayuna napasnok un mangiluluwalu un nabakod kan maid mangkulangan nat pammati yu kan matungpal yu dan piyaon Apudyus un maid manduwaduwaan yu.

13 Ta sakon ud mangustigu ud si mangibadosana utdin long-ag na un mangwa utdan mangkapiyaan yu kan sidat tagu utdin Laodicea kan Hierapolis.

14 Mampakumusta pay si Lucas un pipiyaon mi un doktol kan padana pay kan Demas.

15 Ibagu yu tuwa pakumusta mi utdadit susunuda manuttuwa utdin Laodicea, padana

pay kan Nimfas kan sadat manuttuwa un maammu-ammung sidin boloy na.

¹⁶ Abuson yu kad basaon tuwa sulat, ilan yu pay ta maibasa utdat manuttuwa utdin Laodicea. Ot basaon yu pay dit sulat ku utdan iLaodicea.

¹⁷ Ibaga yu kan Arkipo ta tungpa_lona dit talibasun naita_lgod kan siya utdin manselbiyana kan Apu.

¹⁸ Sakon si Pablo un mismu tun nangikanglit situn maudi'n imbagak situn sulat ku kan dikayu. Adiyu ud liuwan sakona mababa_lud ot iluwa_luwak pay.

Iluwa_luk ta kaasiyan dikayu kan Apudyus.

Ugud apudyus = Ti baro tulag New Testament in Kalinga, Limos

copyright © 2003 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Limos Kalinga (Kalinga, Limos)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2003, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kalinga, Limos

© 2003, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

51cedb11-17ce-5acb-99f5-9c08ef8013c0